

Kommunledningsförvaltningen
Charlotte Flyckt

2023-07-10

Dnr KS 2020-280

Kommunstyrelsen

Motion (V) - Inför maxtak för antalet medarbetare per chef

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen besvaras med hänvisning till det pågående strategiska utvecklingsuppdraget där Barn- och ungdomsnämnden och Äldrenämnden har fått i uppdrag att, i samverkan med Kommunstyrelsen, värdera behov och åtgärder av att minska antalet medarbetare per chef inom förskola, skola och äldreomsorg.

Ärende

Fredrik Hasselgren och Jane Carlsson, båda tidigare ledamöter i kommunfullmäktige för Vänsterpartiet, föreslår i en motion daterad 2020-03-20 att:

- Linköpings kommun successivt arbetar för att sänka antalet medarbetare per chef, så att antalet underställd personal per första linjens chef är högst 25.
- Linköpings kommun, i policys, riktlinjer och andra styrande dokument tillstyrker taket om antal medarbetare per chef som anges ovan.

Första linjens chefer har en nyckelroll för verksamhetens kvalitet och utveckling. En viktig förutsättning för att kunna utöva sitt ledarskap är antalet underställda medarbetare. Intresset för betydelsen av antalet medarbetare per chef, det så kallade kontrollspannet, har ökat i både forskning och praktik. Alltför breda kontrollspann ger konsekvenser för chefer, medarbetare och verksamhet. För chefer innebär det ökad stress, mindre kontroll i arbetet, en försämrad ledarskapskvalitet och sämre effekter av ett gott ledarskap. För medarbetarna innebär det ett minskat engagemang och ett större missnöje med arbetsmiljön. Andra effekter är minskad patientnöjdhet, ökad personalomsättning och ökad chefsomsättning. Nyckeltalsinstitutet har i sin rapport (2022) även påvisat en stark samvariation med långtidssjukfrånvaro.

Chefers uppdrag och förutsättningar bör ses utifrån ett helhetsperspektiv. Utöver antalet medarbetare per chef finns det andra faktorer som påverkar

såsom tillgång till stödresurser, organisering vad gäller ledning och styrning med exempelvis biträdande chefer, arbetsplatsernas geografiska placering samt kompletterande uppdrag för vissa chefer. Faktum kvarstår dock att antalet medarbetare per chef har betydelse oavsett omständigheter i övrigt för att chefer ska kunna se och leda sina medarbetare och exempelvis upptäcka tidiga signaler på ohälsa.

Med chef menas arbetstagare med fullt ledningsansvar för verksamhet, ekonomi och personal. Förutom chefer finns ett antal medarbetare med "annat ledningsansvar" – arbetstagare med lednings- och samordningsansvar för en eller två av delarna verksamhet, ekonomi eller personal. Linköpings kommuns intention är att så många chefer som möjligt ska ha rådighet över det fulla ansvaret som chef. Att Linköpings kommun har chefer med fullt ledningsansvar har betydelse för processer såsom systematiskt arbetsmiljöarbete, samverkan, medarbetarsamtal och lönesamtal där de behöver ha det fulla mandatet. Utöver chefer kan det även finnas medarbetare som har ett funktionsansvar att arbetsleda i det dagliga arbetet.

Från och med 1 maj 2023 infördes "Områdesbaserad vård och omsorg i hemmet" (hemtjänst och hemsjukvård) i Linköpings kommun och i det ingår ett maxvärde på 30 medarbetare per chef. Även i nuvarande och kommande upphandlingar för vårdboenden kommer detta att finnas med som ett krav. 30 medarbetare per chef ses som en lämplig nivå och det skulle vara naturligt att samma riktvärde för antalet medarbetare per chef gäller för alla kommunens verksamheter. Barn- och ungdomsnämnden och Äldrenämnden har i budget för 2023 även fått ett strategiskt utvecklingsuppdrag där de, i samverkan med Kommunstyrelsen, ska värdera behov och åtgärder av att minska antalet medarbetare per chef inom förskola, skola och äldreomsorg.

Det kommunala genomsnittet är 37,8 medarbetare per 1:a linjens chef. Variationen mellan förvaltningarna är stor. Två förvaltningar har ett snitt som är högre än 30 medarbetare per 1:a linjens chef. Det är Utbildningsförvaltningen med 58,2 och Leanlink med 37,8. För att antalet medarbetare per chef inte ska överstiga 30 behöver ett antal tjänster med "annat ledningsansvar" omvandlas till chefstjänster och ett antal nya tjänster kan behöva rekryteras. Enligt skollagen ska en skolenhet ha en rektor och denna rektor beslutar om sin inre organisation. För att ett riktvärde om 30 medarbetare per chef ska kunna implementeras i skola och förskola kan således behövas en omorganisation till fler skolenheter och fler rektorer.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att motionen besvaras med hänvisning till det pågående strategiska utvecklingsuppdraget där Barn- och ungdomsnämnden och Äldrenämnden, i samverkan med kommunstyrelsen, har fått i uppdrag att värdera behov och åtgärder av att minska antalet medarbetare per chef.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Motion (V) - Inför maxtak för antalet medarbetare per chef, svar,
2023-07-10

Eventuella bilagor

Ekonomiska konsekvenser

I nuvarande löneläge skulle det innebära en årlig lönekostnadsökning på ungefär 28 miljoner kronor inklusive PO. Dessutom tillkommer kostnader för exempelvis arbetet med att se över organiseringen, rekrytering, utbildning, introduktion och övriga kringkostnader. I beräkningen tas inte hänsyn till hur förändringen är tänkt att organiseras och utföras. Den ökade kostnaden hanteras inom nämndernas ram.

Kommunala mål

Attraktiv arbetsgivare

Jämställdhet

Kvinnodominerade arbeten i kommuner, som inom skola, vård och omsorg, är normalt organiserade i mycket större arbetsgrupper än vad mansdominerade arbeten är, som till exempel inom tekniska förvaltningar. Frågan är därför högst relevant utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Att antalet medarbetare per chef minskar är en viktig jämställdhetsfråga både utifrån chefernas egna förutsättningar och utifrån deras förutsättningar att arbeta med exempelvis arbetsmiljö och rehabilitering för medarbetare i kvinnodominerade verksamheter.

Samråd

Samråd har skett med politisk sekreterare för Socialdemokraterna. Samråd har skett med ekonomistaben som tillstyrker förslaget till beslut.

Uppföljning och utvärdering

Nämndindikatorn Antal medarbetare per 1:a linjens chef följs under målområde medarbetare i kommunens styrmodell. Kommundirektören ansvarar för att under perioden 2024-27 årligen följa upp hur arbetet framskrider.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Information till Central samverkansgrupp har getts 2323-06-28.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Beslutet skickas till:
Motionärerna